

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 238/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer, s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná konateľ advokát JUDr. Richard Bauer, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7To/48/2020 a jeho rozsudku zo 17. septembra 2020 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 97/2021 a jeho uzneseníu z 11. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7To/48/2020 a jeho rozsudkom zo 17. septembra 2020 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 97/2021 a jeho uznesením z 11. júla 2022. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznať mu náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6T/2/2018 z 23. januára 2020 uznaný vinným zo spáchania zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený

trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu a určením skúšobnej doby v trvaní 3 rokov s probačným dohľadom.

3. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom č. k. 7To/48/2020 zo 17. septembra 2020 prvostupňové rozhodnutie podľa § 321 ods. 1 písm. d) a e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil vo výroku o treste a sám podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil sťažovateľovi súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 4 rokov s probačným dohľadom, ako aj povinnosť v skúšobnej dobe podrobiť sa sociálnemu výcviku. Zároveň krajský súd podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste z trestného rozkazu okresného súdu č. k. 1T/71/2019 z 10. januára 2020, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 24 mesiacov, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením č. k. 2 Tdo 97/2021 z 11. júla 2022 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že uznesenie najvyššieho súdu z 11. júla 2022, ako aj rozsudok krajského súdu zo 17. septembra 2020 sú úplne arbitrárne, neodôvodnené, neprimerané, svojvoľné a nezákonné, porušujúce jeho právo na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Skutkové a právne závery napadnutých rozhodnutí považuje za zmätočné a v hrubom rozpore s namietanými právami a skutkovým stavom zisteným v trestnom konaní.

6. Najvyšší súd podľa sťažovateľa odmietol dovolanie formalisticky, a, tak ako krajský súd v odvolacom rozhodnutí, ani dovolací súd mu nedal odpovede na základné otázky týkajúce sa naplnenia znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu a ich vydrenia v skutkovej vete prvostupňového a druhostupňového rozhodnutia.

7. Krajskému súdu sťažovateľ vytýka svojvoľné skutkové a arbitrárne právne posúdenie veci, porušenie princípu „predvídateľnosti“ súdnych rozhodnutí, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, porušenie práva na spravodlivý proces, ako aj zásady kontradiktórnosti trestného konania, rovnosti strán a zbraní zvýhodnením jednej strany konania (poškodenej) na úkor druhej strany konania – sťažovateľa, ako obžalovaného. Krajský súd sa podľa jeho názoru v napadnutom rozsudku zákonne nezaoberal občianskoprávnou stránkou danej trestnej veci ani spôsobom a rozsahom uvedenia poškodenej do omylu a ani nedostatočným právnym vyhodnotením povinnej miery opatrnosti poškodenej pri záväzkovo-právnom vzťahu, keď všetky dokumenty, ktoré boli potrebné k uzavretiu zmluvy o úvere vrátane potvrdenia o príjme, boli výlučne jej formulármi vyhotovenými, spísanými a podpísanými ňou a sťažovateľom pred ňou a keď si nedostatočne a úplne ľahostajne bez preverenia tvrdení sťažovateľa o jeho zamestnaní a dosahovanom príjme poškodenej tieto neverila, hoci boli overiteľné veľmi ľahko a pre ňu bezprostredne dostupnými prostriedkami.

8. Z napadnutých rozhodnutí nie je podľa sťažovateľa dostatočne zrejmé a právne odôvodnené, prečo jeho trestnoprávnym postihom ako obvineného (resp. obžalovaného a odsúdeného), a teda ako jedného účastníka súkromnoprávneho vzťahu, bola nahradená nevyhnutná miera opatrnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu, a to poškodenej, pri ochrane jej práv a majetkových záujmov.

9. Skutkové a právne závery všeobecných súdov konajúcich v jeho trestnej veci sú podľa sťažovateľa v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, keď z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu nevyplýva logický vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súčasne v napadnutom rozsudku krajského súdu, ale aj rozsudku okresného súdu sú skutkové zistenia v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi.

10. Sťažovateľ namieta, že skutok nie je ani v skutkovej vete výrokovej časti napadnutého rozsudku vymedzený tak, aby formálne zodpovedal všetkým zákonným znakom skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Z opisu skutku nemožno podľa neho bez ďalšieho usudzovať, že by poškodenú naozaj „uviedol do omylu“.

11. Dostatočne dôsledne podľa sťažovateľa všeobecné sudy neposúdili, či jeho konanie napĺňalo subjektívnu a objektívnu stránku stíhaného trestného činu.

12. Ako sťažovateľ tvrdí v rozhodnutí krajského súdu, úplne absentuje relevantné, a nie svojvoľné a arbitrárne hodnotenie obhajobných námietok, že poškodená – obchodná spoločnosť podnikajúca na trhu so spotrebiteľskými úvermi – poskytla sťažovateľovi spotrebiteľský úver, a pritom úplne rezignovala na svoje zákonné povinnosti vyplývajúce najmä z § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), keď nedodržala ani len minimálnu obvyklú, resp. primeranú mieru opatrnosti a úver sťažovateľovi úplne ľahostajne poskytla.

13. Za extrémne rozporné so zisteným skutkovým stavom sťažovateľ považuje skutkové a právne závery, že by poškodená potrebovala na zistenie pravdivosti údaju o zamestnaní a príjme sťažovateľa extra úsilie, ako aj to, že nemala zavedený mechanizmus na ochranu svojich majetkových hodnôt pri poskytovaní úverov. Jednoduchým úkonom, a to zavolaním na sťažovateľom uvádzané telefónne číslo, bolo možné overiť ním uvádzané údaje.

14. Podľa názoru sťažovateľa je absolútnou samozrejmosťou a úplne legitímne očakávať od subjektov poskytujúcich odplatné spotrebiteľské úvery znalosť problematiky, ale aj tomu zodpovedajúci profesionálny prístup k vyššej miere opatrnosti. Vyložene ľahkomyselný prístup poškodenej nie je podľa názoru sťažovateľa možné tolerovať. Poškodená ako poskytovateľ spotrebiteľského úveru a ako priamy účastník súkromnoprávneho vzťahu so sťažovateľom bola povinná primárne dbať na nevyhnutnú ochranu svojich práv a majetkových záujmov, dodržiavať potrebnú mieru opatrnosti obvyklú v jej podnikateľskej sfére, a to aj s prihliadnutím na výšku poskytovaného úveru a zabezpečiť si ľahko dostupné informácie významné pre jej rozhodnutie o tom, či úver v takejto výške vôbec v takom krátkom časovom slede a v okolnostiach veci poskytne.

15. Uvedenú argumentáciu sťažovateľ oprel o ním citovanú judikatúru najvyššieho súdu a judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky a doplnil, že zo zisteného skutkového stavu, tak ako ho ustálili všeobecné súdy, vôbec nie je zrejmé, akým spôsobom poškodená ako obchodná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské úvery s predmetom takejto činnosti a materiálno-technicko-personálnym vybavením preverila sťažovateľa ako žiadateľa o úver v čase od predloženia potvrdenia do schválenia úveru.

16. Sťažovateľ tak krajskému súdu, ako aj najvyššiemu súdu vytýka, že žiadnym spôsobom nehodnotili podstatnú preukázanú skutočnosť, že poškodená mohla svoj omyl jednoducho a ľahko dostupnými prostriedkami a spôsobmi eliminovať, pritom v tomto smere sú ich skutkové zistenia a právne závery úplne svojvoľné a arbitrárne v rozpore s čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy.

17. Krajský súd a najvyšší súd podľa sťažovateľa tiež odmietli zákonne hodnotiť skutočnosť, že ako úverový dlžník, ktorý síce uviedol poškodenej nepravdivé údaje o jeho bonite, poskytnutý úver riadne spláca, preto suma získaného úveru nemôže predstavovať neoprávnene získaný majetkový prospech, ale iba dočasné navýšenie jeho aktív, ktoré nie sú natrvalo odňaté veriteľovi a ani nepredstavujú úbytok na jeho majetku. V tomto smere je namietaná aj nesprávna právna kvalifikácia skutku, ktorý nie je úverovým podvodom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7To/48/2020 a jeho rozsudkom zo 17. septembra 2020 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 97/2021 a jeho uznesením z 11. júla 2022, ku ktorému malo dôjsť tým, že sa konajúce všeobecné súdy nevysporiadali so sťažovateľom uplatnenou argumentáciou, čo spôsobilo nezákonnosť, arbitrárnosť a nedostatočnú odôvodnenosť napadnutých rozhodnutí a v konečnom dôsledku bol sťažovateľ odsúdený za konanie, ktoré nenapĺňalo všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty stíhaného trestného činu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím krajského súdu:

19. V čl. 127 ods. 1 ústavy zakotvený princíp subsidiarity („*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať ústavnou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom

pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

20. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom a rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd poznamenáva, že tie isté námietky, ktoré sťažovateľ predostrel v ústavnej sťažnosti proti odvolaciemu rozhodnutiu a postupu jeho vydaniu predchádzajúcemu, predniesol v rovnakom rozsahu aj v dovolaní, o ktorom konal a rozhodoval najvyšší súd.

21. Aj keď dovolanie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, t. j. na neverejnom zasadnutí, bez preskúmania veci, keďže bolo zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd ochrane práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie venoval v takej miere, ktorá splnila všetky atribúty pre naplnenie podstaty, účelu a významu princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda v takom rozsahu, pre ktorý bolo možné prijať záver, že v súvislosti s touto časťou ústavnej sťažnosti existuje dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

22. Napriek tomu ústavný súd k námietkam sťažovateľa pod bodom 7 až 13 tohto uznesenia považuje za potrebné dodať, že v zmysle dnes už ustálenej judikatúry ústavných súdov [napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. III.ÚS 178/14 (bod 8 a 9) a tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. IV. ÚS 307/2020 (bod 27) či III. ÚS 355/2021(bod11)] do skutkových zistení a ich záverov (vrátane hodnotenia dôkazov) vykonaných všeobecným súdom nie je zásadne oprávnený zasahovať, iba ak by prijaté skutkové závery boli výrazom zjavného faktického omylu či logického excesu (vnútorného rozporu), a tým vybočujúce zo zásad spravodlivého procesu. Aj keby sporné skutkové závery boli z hľadiska ich správnosti kritizovateľné, treba zdôrazniť, že ústavný reflex má len extrémna odchýlka (extrémne vybočenie) od právneho rámca vykonávania a hodnotenia dôkazov. Takúto odchýlku ústavný súd v prejednávanej veci nezistil.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu:

23. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať

rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

24. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

25. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom (stranou) konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania.

26. Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

27. Z opísaných hľadísk pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 7To/48/2020 zo 17. septembra 2020 odmietol.

28. Dovolací súd po úvodnej rekapitulácii sťažovateľom uplatnenej dovolacej argumentácie (zhodnej s argumentáciou v ústavnej sťažnosti) a reakcie prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II ozrejmil zmysel a účel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Rovnako vysvetlil, v čom spočíva podstata sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a čo je potrebné rozumieť pod nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku alebo nesprávnym použitím iného hmotnoprávného ustanovenia. Pripomenul, že skrz uvedený dovolací dôvod nie je možné preskúmať skutkové zistenia, na ktorých je založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, a že najvyšší súd nie je legitimovaný posudzovať úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených prvostupňovým a druhostupňovým súdom a rovnako

ani hodnotenie nimi vykonaných dôkazov. Poznamenal, že uplatnený dovolací dôvod predpokladá výlučne právne chyby, teda chyby, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku alebo nesprávnej aplikácie iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení.

29. K námietkam sťažovateľa najvyšší súd uviedol, že s týmito sa v dostatočnej miere vysporiadal odvolací súd, ktorý dôvodil, že pre vyvodenie trestnej zodpovednosti sťažovateľa za spáchanie trestného činu podvodu nebolo potrebné, aby poškodená ešte navyše vynaložila nejaké špecifické úsilie, napríklad podrobné preverovanie žiadateľa (sťažovateľa) a jeho zamestnávateľa prostredníctvom špeciálnych databáz. Podľa krajského súdu (s ktorým sa najvyšší súd stotožnil) predloženie falošného potvrdenia o zamestnaní je nepravdou, ktorá bola spôsobilá uviesť do omylu poškodenú spoločnosť v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pretože ju nebolo možné spravidla zistiť za zachovania obvyklej bežnej miery opatrnosti (ak by aj takúto nepravdu poškodená spoločnosť zistila, bola by to väčšinou náhoda). V takýchto prípadoch ide o spáchanie trestného činu podvodu. Otázka, či klamaný mohol svoj omyl poznať, nie je teda rozhodujúca vtedy, keď by musel vynaložiť viac pozornosti a úsilia, ako sa za daných okolností všeobecne predpokladá (napr. ani použitie falošných dokladov o zamestnaní alebo totožnosti nie je možné spravidla zistiť za použitia obvyklej miery opatrnosti, pretože falošnosť týchto dokladov nie je možné často zistiť len pohľadom bez bližšieho skúmania).

30. K uvedenej argumentácii prevzatej od odvolacieho súdu najvyšší súd dodal, že sťažovateľ uviedol poškodenú do omylu tým, že predložené potvrdenie o príjme bolo opatrené podpisom a pečiatkou deklarovaného zamestnávateľa. Až z výsluchu svedka bolo zistené, že podpis ani pečiatka nie sú jeho. Toto konanie sťažovateľa poukázalo na jeho úmysel uviesť poškodenú do omylu na účel získania úveru. To, že poškodená po predložení uvedeného potvrdenia si následne neoverovala uvádzané údaje o príjme, podľa názoru najvyššieho súdu nezbavovalo sťažovateľa viny zo spáchaného skutku.

31. Napokon najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uzavrel, že v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa je nepochybne a celkom jednoznačne vyjadrené, že sťažovateľ vylákal od iného úver tým, že ho uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru („...pri žiadosti predložil nepravdivé potvrdenie o zamestnávateľovi a príjme...“) a spôsobil takýmto činom väčšiu škodu. Uvedené vymedzenie samotného konania, a to vrátane špecifikovania jeho následku a príčinnej súvislosti medzi nimi, patrí spolu s ustálením konkrétnej formy zavinenia do okruhu skutkových (a nie právnych) zistení a záverov, ktoré sú z prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu vylúčené. Ich revízia v danom konaní preto neprichádzala do úvahy.

32. Dovolací súd v konečnom dôsledku konštatoval, že napádaná právna kvalifikácia trestného činu uvedená v rozsudku okresného súdu plne zodpovedá skutkovej vete.

33. Ústavný súd pre úplnosť považoval za potrebné poukázať aj na časť odôvodnenia prvostupňového rozsudku č. k. 6T/2/2018-205 z 23. januára 2020 (s ktorým sa krajský súd, a tým v podstate aj najvyšší súd stotožnili), v ktorom okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľ naplnil pojmové znaky skutkovej podstaty zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona po stránke objektívnej aj subjektívnej. Objektívna stránka bola

preukázaná tým, že v žiadosti o úver predložil nepravdivé údaje o zamestnaní a o výške svojho príjmu, čím uviedol poškodenú spoločnosť do omylu, ktorá mu požadovaný úver vyplatila. Tvrdenie obhajoby, že si poškodená spoločnosť podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch dostatočne neoverila, či obžalovaný spĺňa podmienky na poskytnutie úveru, je právne irelevantné a súd ho považuje za využitie možnosti obžalovaného brániť sa akýmkoľvek spôsobom. Tá istá právna norma zároveň ukladá spotrebiteľovi povinnosť poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Okresný súd zhrnul, že sťažovateľ sa dopustil predmetného trestného činu tým, že uvedením nepravdivých údajov dosiahol neoprávnené vyplatenie finančných prostriedkov vo výške 7 000 eur, čím poškodenej spoločnosti spôsobil väčšiu škodu. Ak by poškodenú spoločnosť do omylu neuviedol, výhodu vyplatenia úveru by nezískal. Pokiaľ by v žiadosti o poskytnutie úveru deklaroval svoje skutočné majetkové pomery, úver by mu zrejme nebol schválený. V inkriminovanom čase nemal dostatok finančných prostriedkov. Motívom konania sťažovateľa mal byť úmysel získať výhodu úveru, na ktorého poskytnutie podmienky reálne nespĺňal.

34. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu (v spojení s rozsudkami krajského súdu a okresného súdu) uvádza, že toto nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Napriek tomu, že dovolací súd argumentačne nevyčerpal do detailu sťažovateľom predostretú problematiku, ústavne udržateľným spôsobom odôvodnil, prečo nebolo možné jeho dovolaniu vyhovieť. Podľa názoru ústavného súdu je napadnuté rozhodnutie ústavne akceptovateľné, keďže vo svojom odôvodnení dáva adekvátnu odpoveď na všetky pre rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa relevantné tak skutkové, ako aj právne otázky, a to bez toho, aby poprel znenie, zmysel alebo účel príslušných dotknutých zákonných ustanovení Trestného poriadku vzťahujúcich sa na danú vec.

35. Názor sťažovateľa, že sa všeobecné súdy konajúce v danej trestnej veci nezaoberali jeho obhajobnými námietkami, ústavný súd nezdieľa. Z ich rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že na jeho argumentáciu reagovali, avšak nevyhodnotili ju v súlade s jeho predstavou. To však samo osebe nemôže a ani nepredstavuje neprípustný zásah do základných práv sťažovateľa. Je zrejmé, že konajúce súdy brali na zreteľ všetky, pre rozhodnutie vo veci samej relevantné skutočnosti (tak zistenia z vykonaného dokazovania, ako aj uplatnené obhajobné námietky), na základe ktorých následne vec právne posúdili a rozhodli.

36. Jasným a zrozumiteľným spôsobom najvyšší súd, ako aj okresný súd a krajský súd prezentovali názor, prečo nepovažovali námietku o nedostatku opatrnosti poškodenej v okolnostiach danej veci za opodstatnenú. Takisto zreteľne uviedli, v čom spočívalo naplnenie všetkých obligatórnych znakov skutkovej podstaty. Podľa názoru ústavného súdu z napadnutého dovolacieho rozhodnutia, ako aj z prvostupňového rozsudku jednoznačne vyplýva, že skutková veta s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadruje všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie.

37. Ústavný súd pripomína, že limity jeho právomoci mu nedovoľujú faktické, ale ani všeobecnými súdmi prijaté právne závery prehodnocovať alebo meniť.

38. V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd znova konštatuje, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka (strany) konania. Aj stabilná

rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán konania vrátane ich dôvodov a námietok.

39. Z pohľadu ústavného súdu sa vzhľadom na spôsob koncipovania ústavnej sťažnosti javí tiež ako podstatné uviesť, že primárna právomoc vykladať zákony patrí všeobecným súdom. Ústavný súd má dôvod do takéhoto výkladu všeobecných súdov zasiahnuť len vtedy, ak sa tento javí ako ústavne nekonformný, čo však v danej veci nezistil. Najvyšší súd bezpochyby reagoval na tie otázky, na ktoré bolo potrebné z jeho strany reagovať. Pokiaľ nereflektoval obhajobnú argumentáciu nevyžadujúcu špecifickú odpoveď vzhľadom na jasnosť a určitosť príslušnej právnej úpravy, nie je možné to kvalifikovať ako neprípustný zásah do základného práva na súdnu ochranu alebo do práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd preto uzatvára, že odôvodnenie záverov dovolacieho rozhodnutia je dostatočné a zrozumiteľné. Z napadnutého rozhodnutia je jasne čitateľné, kvôli čomu dovolaniu sťažovateľa najvyšší súd nevyhovel a prečo považoval za potrebné ho odmietnuť.

40. V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti, čo však nie je tento prípad. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ústavne konformne zodpovedal relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany. Najvyšší súd v napadnutom konaní postupoval v medziach svojej právomoci, jeho úvahy a závery (s prihliadnutím aj na argumentáciu krajského súdu a okresného súdu) sú logické, pričom ústavný súd nenašiel takú možnosť porušenia označených práv, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

41. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

42. V závere k tvrdeniu sťažovateľa o riadnom splácaní poskytnutého úveru (bod 17 tohto uznesenia, s. 7 napadnutého rozsudku krajského súdu) ústavný súd nemôže opomenúť, že toto tvrdenie sťažovateľ podľa obsahu napadnutých rozhodnutí, ktoré sťažovateľ ako jediné prílohy k ústavnej sťažnosti pripojil, nepreukázal nijakými relevantnými dôkazmi (v dovolaní túto skutočnosť nezmienil vôbec) a ani ústavnému súdu žiaden relevantný dôkaz k nemu neposkytol. Takéto tvrdenie potom zostalo iba v polohe ničím nepodloženou sťažnostnou argumentáciou.

43. V zmysle všetkých dosiaľ uvedených skutočností ústavný súd dospel k názoru, že nemožno prisvedčiť námietkam sťažovateľa o nedôvodnom či arbitrárnom napadnutom uznesení najvyššieho súdu. V nadväznosti na uvedené ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

44. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 20. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu